

**ACTIVITIES OF STATE ARMY UNITS
IN MARITIME SECURITY**

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-645-4-36>

**HOW THE CORPS OF ROYAL ENGINEERS SUPPORTS
MARITIME SECURITY: SELECTED ASPECTS
OF THE MILITARY ENGINEERING FORMATIONS
OF PARTNER NATIONS**

**ЯК КОРПУС КОРОЛІВСЬКИХ БРИТАНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ
ПІДТРИМУЄ БЕЗПЕКУ НА МОРІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ
ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ КРАЇН-ПАРТНЕРІВ**

**Yemelianova Svitlana
Mykolaivna**

*Officer of the Research Department
Research Center
Dnipro, Ukraine*

**Ємел'янова Світлана
Миколаївна**

*офіцер відділу досліджень
Центр досліджень
м. Дніпро, Україна*

Bondar Viktor Yuriyovych

*Deputy Head of the Research
Department
Research Center
Dnipro, Ukraine*

<https://orcid.org/0009-0004-8286-4060>

Бондар Віктор Юрійович

*заступник начальника відділу
досліджень
Центр досліджень
м. Дніпро, Україна*

Svietlichnyi Igor Valeriyovych

*PhD student,
Head of the Research Department
Research Center
Dnipro, Ukraine*

<https://orcid.org/0000-0001-7328-548X>
Researcher ID: LFU-5714-2024

Светлічний Ігор Валерійович

*аспірант,
начальник відділу досліджень
Центр досліджень
м. Дніпро, Україна*

Повномасштабна збройна агресія рф проти України породжує нові виклики та обумовлює необхідність інноваційних трансформацій, включаючи застосування досвіду функціонування військових формувань країн-партнерів.

Корпус Королівських інженерів Британської Армії або Корпус Королівських британських інженерів (англ. – Royal Engineers), історія та функціонування якого малодосліджені в українському науковому дискурсі, відіграє важливу роль у підтримці безпеки на морі, а саме забезпечує порти й гавані, переправи, інженерні водні операції та інфраструктуру, критичну для морських операцій, хоча і не відповідає за морську безпеку в цілому – ця роль більше притаманна у теперішній час Королівському флоту британської армії [1]. Розглянемо детальніше зв'язок Корпусу Королівських британських інженерів із морем, підтримкою безпеки та окреслимо роль та місце Корпусу у сфері морської безпеки.

Корпус Королівських британських інженерів (далі – Корпус) створювався як інженерний корпус сухопутних військ Британської армії для забезпечення військової інженерної та технічної підтримки іншим складовим сил оборони включно з підтримкою військових операцій на узбережжі, у портах і на морі [2]. Історично підрозділи Корпусу утримували морські бази та інші споруди на морі, функціонували в корабельних доках та займалися будівництвом портових споруд і причалів, пов'язаних з безпекою морських шляхів. Портовий підрозділ Корпусу (Ports Section Royal Engineers) відповідав за будівництво, експлуатацію й технічне утримання портів і гаваней, також утримував спеціалізовані судна (буксири, днооглиблювачі) для підтримки безпечної роботи портів, від яких залежить морська безпека [3].

Під час Першої та Другої світових воєн інженери Корпусу проектували та керували будівництвом військових портів й штучних гаваней (Richborough та частково Mulberry harbours в Нормандії), забезпечуючи можливість безпечної висадки сил союзників, перевалки вантажів і стійкість морських ланцюгів постачання в бойових умовах [4]. З тих часів і до сьогодні Корпус підтримує і експлуатує великий спектр мостових і понтонно-поромних систем, включно з наплавними мостами й поромами, які дають змогу військам та техніці форсувати річки й прибережні водні рубежі, що критично важливо для доступу до узбережжя й маневрування в прибережній зоні [5]. У теперішній час Корпус має інженерний батальйон, який використовує нове покоління наплавних мостових систем на заміну застарілим. Такі системи посилюють здатність швидко розгортати водні переправи сил країн-партнерів [6]. В Україні подібні мости функціонують та забезпечують потреби складових сил оборони, до прикладу, наплавний залізничний міст НЖМ-56 та новітня розробка УНМ-100 [7].

У складі інженерних військ британської армії історично існували підрозділи, що займалися мінними загородженнями й протимінним захистом (submarine mining service), а також роботою з підводною інфра-

структурою, що напряму впливає на безпеку портів та водних шляхів [8]. Інженерні підводні підрозділи багатьох сучасних армій світу (включно з українськими фахівцями Держспецтрансслужби) виконують підводну розвідку, розмінування, розчищення шляхів та гідротехнічні роботи. У британському контексті чимало завдань підводного проти-мінного захисту виконують спеціалізовані підрозділи Королівського флоту (clearance divers), при цьому інженери Корпусу взаємодіють із ними, забезпечуючи функціонування інфраструктури [9].

Розглянемо детальніше діяльність Корпусу в контекст морської безпеки. Офіційна військова доктрина Великої Британії виділяє серед завдань морських сил наступні: бойові дії, морську безпеку та «defense engagement». В цій концепції інженерні підрозділи, включно з Корпусом, забезпечують створення, захист і відновлення портової, прибережної та транспортної інфраструктури, необхідної для свободи судноплавства й розгортання інших складових сил оборони [10].

За підготовку інженерних спеціалістів відповідає група шкіл британської армії (Royal School of Military Engineering), в якій функціонують підрозділи для навчання саперів, вибухотехніків, інженерів-механіків, спеціалістів з експлуатації техніки, а також фахівців зі службових тварин (військові службові собаки). Навчання в цих військових школах включає підготовку до складних завдань, зокрема інженерного забезпечення водних перешкод, критичної інфраструктури й забезпечення сумісності з союзниками (НАТО), що дозволяє Корпусу ефективно підтримувати морські та прибережні операції в межах об'єднаних сил. В контексті розвитку української військової освіти доцільно зауважити, що цей державний навчальний заклад функціонує в партнерстві з приватними компаніями: наприклад, Babcock International, Pearson TQ (<https://www.babcockinternational.com/case-study/defencetrainingsrme/>). Подібна практика відмічена авторами при дослідженні функціонування Корпусу інженерів Армії США [9; 10].

Підсумовуючи, зазначимо, що, аналізуючи досвід Корпусу Королівських інженерів, ми дійшли висновку про доцільність посилення підготовки українських спеціалізованих морських, портових, понтонно-мостових та підводних підрозділів, функціонування яких забезпечує Держспецтрансслужба [11]. Крім цього, на думку авторів, слід інтегрувати відповідну підготовку інженерів до системи української військової освіти, спираючись на досвід та найкращі практики військових формувань країн-партнерів.

Література:

1. Military Engineering: The Role of The Royal Engineers. Institution of Civil Engineers [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ice.org.uk/>

what-is-civil-engineering/infrastructure-projects/military-engineering-the-royal-engineers (дата звернення: 21.11.2025).

2. Boost for British Armed Forces as UK and Germany sign major contract for next-generation bridging equipment. GOV.UK. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.gov.uk/government/news/boost-for-british-armed-forces-as-uk-and-germany-sign-major-contract-for-next-generation-bridging-equipment> (дата звернення: 21.11.2025).

3. PORT and INLAND WATERWAY UNITS ROYAL ENGINEERS. WW2Talk Forum. [Електронний ресурс]. URL: <https://ww2talk.com/index.php?threads/port-and-inland-waterway-units-royal-engineers.23779/> (дата звернення: 21.11.2025).

4. Military & Naval Diving. Minewarfare & Clearance Diving Officers' Association (MCDOA). [Електронний ресурс]. URL: https://www.mcdoa.org.uk/Military_and_Naval_Diving.htm (дата звернення: 21.11.2025).

5. The Clearance Diver. Royal Navy Clearance Divers Association. URL: <https://www.rncda.com/history-cd/> (дата звернення: 21.11.2025).

6. Joint Doctrine Publication 0–10: UK Maritime Power. Ministry of Defence, UK. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a82af8840f0b6230269c2b6/doctrine_uk_maritime_power_jdp_0_10.pdf (дата звернення: 21.11.2025).

7. Хоменко Є. В., Светлічний І. В., Чеханюк Б. Є., Бондар В. Ю. Історичний розвиток корпусу інженерів армії США. *Міжнародний науковий журнал Наука онлайн*. 2025. № 2 (лютий). С. 6–21. DOI: <http://dx.doi.org/10.25313/2524-2695-2025-2-06-21> URL: <https://nauka-online.com/publications/other/2025/2/06-21/>

8. Краснов Р. В., Шумлянський С. В., Светлічний І. В. Використання штучного інтелекту у військовій галузі: ризики та загрози для особового складу. *Human rights and public governance : Scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. 772 с. С. 356–376. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-608-9-19>.

9. Хоменко Є. В., Чеханюк Б. Є., Нестеров Д. Ю., Светлічний І. В. Виклики та перспективи підготовки військових кадрів та організації наукової роботи у Державній спеціальній службі транспорту: досвід Корпусу інженерів армії США. *Можливості України щодо реалізації програми сталого розвитку в умовах повномасштабної збройної агресії* : кол. моногр. Baltija Publishing. м. Рига, Латвія 2025. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-570-9-17/>

10. Нестеров Д. Ю., Примаченко В. Ф., Хоменко Є. В., Светлічний І. В., Бесараб П. М. Освітня та наукова діяльність як засіб модернізації військової інституції: досвід Корпусу інженерів. *Модернізація вищої освіти України в контексті глобалізації* : кол.

моногр. Кам'янець-Подільський. Подільський Державний Університет. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2025. С. 75–84. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-560-0-35>

11. Хоменко Є. В., Бондар В. Ю., Светлічний І. В., Шумлянський С. В. Перспективи розвитку наукової і науково-технічної діяльності в Держспецтрансслужбі та окремі вектори змін. *V Всеукраїнський форум судових експертів*: збірник матеріалів. Львів, 6 червня 2025 р. Одеса : Юридика, 2025. С. 490–493. URL: https://ondise.minjust.gov.ua/wp-content/uploads/2025/08/forum_ondise_law__2025.pdf